

namit, öfverstigande femhundra skålpund; *dels* att tillämpning af föreskriften i mom. 2 af samma paragraf endast må ega rum, då kvantiteten dynamit öfverstiger ett tusen skålpund; och *dels* slutligen att den i sistnämnda mom. onförmälda rätt för Konungens Befallningshafvande att för hvarje särskild transport förordna tillsyningsman må utsträckas derhän, att samma förordnande kan gälla minst för helt år.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

J. Johansson.

från Örebro län.

No 130.

Af Herr **J. Johansson**: *Om ändring af Kongl. förordningen den 1 Oktober 1858 samt Kongl. kungörelsen den 10 April 1863 angående tillverkning, vård och försäljning af krut.*

Vid 1862—1863 årens riksdag blef, på enskild motionärs framställning, en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t beslutad, hvori uttalades önskvärdheten af åtskilliga förändringar i §§ 20, 21 och 22 af Kongl. förordningen den 1 Oktober 1858 angående tillverkning, vård och försäljning af krut, i ändamål att erhålla åtskilliga lättnader uti de åligganden, som krutafsändare hade att iakttaga vid denna varas transporterande från ort till annan. Kongl. Maj:t bebagade jemväl, efter inhemtande af Kommerskollegii yttrande i ärendet, i hufvudsak godkänna Riksdagens hemställan och i sådant afseende utfärda den ännu gällande kungörelsen af den 10 April 1863. Oaktadt de lättnader som sålunda medgäfvos vid kruttransporter, kan man dock, utan fara för misstag, påstå, att de föreskrifter, som lagstiftningen fortfarande anser nödiga att iakttaga vid transporters verkställande *landvägen* af ifrågavarande sprängämne, äro af föga tillfredsställande beskaffenhet och snarare egnade att framkalla än att motverka förbrytelser emot lagen, hvarförutan de jemväl förorsaka ganska betydliga och, man kan gerna säga, onödiga kostnader för vederbörande krutegare eller afsändare. Dessa förhållanden synas så mycket heldre tariffva rättelse, som de, till föga fromma för grufve-

brytningen och bergshandteringen, hufvudsakligen drabba endast de konsumenter, som nödgas landvägen taga sitt behof af krut och i följd af läget äro förhindrade att begagna sig af de många och olikartade fördelar som jernvägar eller sjö- och båtleder medföra åt dem, som bo i deras omedelbara närhet. De särskilda bestämmelser som äro gällande i fråga om krut och andra sprängämnenes forslande å jernväg för lokomotiv, hvilka jemförelsevis kunna sägas vara ganska liberala, synas äfven fordra en viss likställighet för landsvägstransporter, åtminstone så till vida, att sådana transporter icke måtte onödigtvis fördyras.

I § 21 af Kongl. förordningen den 1 Oktober 1858 angående tillverkningen m. m. af krut, sådan denna paragraf lyder i ofvan omnämnda kungörelse af den 10 April 1863, föreskrifves, bland annat, att om någon vill *landvägen* från ort till annan fortskaffa krut i större parti än tio centner, åligger honom att inom åtta dagar före kruttransportens afgang göra anmälan derom hos Konungens Befallningshafvande i länet, och dervid uppgifva så väl krutets vikt och antal kärl som bestämmelseorten, mottagarens namn och den väg transporten skall framgå. Skall krutet afsändas utom länet, delgifves denna anmälan jemväl Konungens Befallningshafvande i angränsande län, med underrättelse om stället hvarest och tiden när transporten inträffar vid längränsen. Uppgår krutkvantiteten till mer än tjugo centner, må Konungens befallningshafvande kunna förordna särskild tillsyningsman att, på afsändarens bekostnad, beledsaga kruttransporten till sin bestämmelseort. Ingen lär kunna bestrida, att föreskriften om särskild anmälan till Konungens Befallningshafvande för hvarje gång en större eller mindre kruttransport skall afgå t. ex. från ett krutbruk — som ej får anläggas hvar som helst — synes vara en ganska onyttig formalitet, då Konungens Befallningshafvande icke med anledning af en dylik anmälan har att vidtaga någon särskild åtgärd i annat fall, än om transportens kvantitet uppgår till mer än 20 centner, då denna myndighet, om den så nödigt finner, kan tillförordna särskild uppsyningsman. Äfven för alla smärre kruttransporter mellan 10 och 20 centner, och de äro i sanning icke få, åligger krutegaren att göra sin anmälan och hvarföre? Är det månne derföre att Konungens Befallningshafvande må kunna kontrollera tillverkningens eller omsättningens storlek snart sagdt för hvarje dag? eller för att bereda vederbörande embetsverk en god sportelinkomst? Mig förekommer det som en anmälan i fråga om dylika smärre partier borde saklöst kunna undvaras, då densamma ingalunda kan anses medföra *större*, om ens *någon* säkerhet vid krutets transporterande. För större transporter deremot kan visserligen särskild tillsyningsman förordnas att medfölja, men ett dylikt förordnande borde kunna blifva mera permanent, och sålunda icke behöfva förnyas oftare än, exempelvis, hvarje år, med öppen rätt för Konungens Befallningshafvande att, derest omständighe-

terna skulle sådant föranleda, återkalla detsamma. Enligt § 23 åligger nemligen en sådan tillsyningsman att vid krutets på- och aflastning, äfvensom under dess fortskaffning, tillse att nödiga försigtighetsmått till förekommande af eldfara eller explosion må noggrant iakttagas, hvarjemte de föreskrifter tillsyningsman i sådant afseende meddelar, ovilkorligen skola åtlydas, vid stadgadt ansvar. Genom antagande af en för år tillsatt ordningsman skulle jemväl föreskrifven anmälan hos Konungens Befallningshafvande i annat län, för de fall transporter gå utom länet, kunna undvikas, emedan tillsyningsmannens pligt naturligtvis borde vara att medfölja transporten till sin bestämmelseort, ehvar den och vore belägen.

I ofvanberörda förordning saknas uttrycklig föreskrift huru förfaras bör då krut-transport antingen under nattetid eller till följd af oförutsedda hinder måste afbrytas. För iakttagande af nödig försigtighet borde forman under sådana omständigheter åläggas att införa krutet i sådan lägenhet eller hus, som är från eldstad aflägs och jemväl försedt med säkert lås, så att krutet vid nödtvunget uppehåll under forslingen må kunna anses säkert förvaradt; dock borde dylikt uppehåll under färdandet genom stad eller köping vara alldeles förbjudet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsammast föreslå, att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t göra underdånig framställning derom, att sådana förändringar, synnerligast i § 21 af Kongl. förordningen den 1 Oktober 1858 samt Kongl. kungörelsen den 10 April 1863 angående tillverkning, vård och försäljning af krut, måtte vidtagas, att krut-afsändare må befrias från upprepade anmälanden hos vederbörlig myndighet om större eller mindre krutförsändningar, och Konungens Befallningshafvandes rättighet att för särskild transport förordna tillsyningsman må utsträckas derhän, att samma förordnande kan gälla för minst ett år i sender, samt att föreskrift må meddelas, huru förfaras bör, då krut-transport af en eller annan orsak måste afbrytas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

J. Johansson.

från Örebro län.